

N:o 46.

Af Herr Cawallin: Om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i vissa delar af förordningen angående lotsverket den 15 Februari 1881.

Åtskilliga bestämmelser uti Kongl. Maj:ts nådiga Förordning angående lotsverket af den 15 Februari detta år, på hvilka jag anhåller få fästa uppmärksamheten, torde rätteligen böra anses såsom en "under riksdagen inträffad händelse", som omedelbarligen bör föranleda och, enligt Riksdagsordningens 55 §, berättigar enskild motionär att i ämnet till Riksdagen göra framställning, äfven om frågan anses tillhöra Ständigt Utskotts behandling. § 1 af nämnda förordning lyder:

"Fartygsbefälhafvare, som anser sig kunna med tillhjälp af fartygets vanliga besättning föra det fram utan anlitande af främmande lotsbiträde, hafve icke skyldighet att tillkalla kronolots eller erlägga lotspenningar; dock åligger befälhafvare å ångbåt, som bogserar annat fartyg, att i vissa fall på sätt i § 29 bestämmes erlägga lotspenningar, äfven då kronolots ej anlitas".

Här har sålunda den principen funnit erkännande att den fartygsbefälhafvare, som ej vill begagna kronolots, hvarken behöfver upptaga eller betala en sådan, och när ett sådant erkännande en gång blifvit gjordt, så är det svårt att förstå grunden för det s. k. "olaga lotsbiträde" som i § 3 omhandlas. Har en fartygsbefälhafvare rättighet att gå utan lots, att hafva en ständig sådan ibland sin fartygsbesättning, att sjelf utöfva kontrollen öfver dennes duglighet — så synas mig de rättsgrunder temligen oklara, på hvilka man sedan vill pliktfulla befälhafvare för "anlitande af olaga lotsbiträde", detta med belopp från 50 till 500 kronor att, i händelse af bristande tillgång, förvandlas "efter allmän lag". Med införande af frihet att begagna lots eller icke står det icke ens väl tillsammans att belägga med böter en icke auktoriserad lots för det biträde han lemnar ett fartyg i andra fall än § 2 omförmäler (nemligen då kronolots icke kan erhållas). Följd

rigtigt synes mig straffbarheten för denne icke auktoriserade lotsen, vid erbjudandet af hans tjenst åt *handelsfartyg*, först då kunna vidtaga, när han begagnar lots-tecken på sin båt och sin person, §§ 5 och 6, eller gifver sig ut att vara kronolots. När hvar och en, till hvars kännedom om farvatten en skeppsbefälhafvare har förtroende, kan af denne inmönstras bland besättningen och såsom lots användas i alla utom- och inomskärs farvatten, förefaller det rent af obegripligt, hvaruti det straffvärda består, om samme person betjenar samme befälhafvare med sin vägledning blott för en enda gång och uti ett enda farvatten. Dessa oegentligheter äro dock ingalunda endast härvidlag att finna i den nya Lotsförordningen, utan deri hafva verkligen fått inflyta andra bestämmelser, som måste anses på ett betänkligt sätt beröra, om ej öfverskrida gränsen för hvad man kallar "konungens ekonomiska lagstiftningsrätt". Redan uti den anförda § 1 åläggas ångbåtsbefälhafvare, som bogserar annat fartyg, att för detta erlägga lotspenningar, "äfven då kronolots ej anlitas". Förordningens 29 § lemna vidare föreskrift i detta hänseende och är af följande lydelse: "När däckadt fartyg, som icke har kronolots ombord, bogseras i lotsled, skall, med de undantag här nedan stadgas, bogserfartygets befälhafvare för det bogserade fartyget erlägga hälften af den lotsafgift, som bort enligt lotstaxan utgå, derest nämnda fartyg gått under ledning af kronolots, och verkställes uppbörden häraf vid den lotsplats, der lotsafgift skolat erläggas, ifall lots under bogseringen anlitas; åliggande bogserfartygets befälhafvare att, sedan bogseringen blifvit fullgjord, inom tio dagar derom göra anmälan vid nämnda lotsplats, vid äfventyr af ansvar såsom för olaga lotsning och skyldighet att utgifva fulla lotspenningar, på sätt i § 3 stadgas.

Befinnas uppbörden och nu föreskrifna anmälan lämpligare kunna ske å annan plats än ofvan är nämnt, ege vederbörande lotskapten derom träffa öfverenskommelse med bogserfartygets befälhafvare.

Ofvan stadgade afgift betalas icke för fartyg, som tillhör kronan eller hvars afgiftspliktiga dräktighet enligt mätobref icke öfverstiger 100 tons.

Befrielse från afgiftens erläggande eger likaledes rum, då bogsering sker inom hamn eller i vissa lotsleder öfver öppen sjö; kommande Kongl. Maj:t att på Lotsstyrelsens förslag särskildt bestämma hvilka lotsleder härunder inbegripas".

Det synes mig som om man i denna paragraf trädt för nära den fria utöfning af lofflig verksamhet, den frihet från pålagor utan Riksdagens samtycke och den trygghet mot godtyckligt åläggande af lönlöst arbete för andra, som är hvarje svensk medborgare, i hans enskilda förhållande, grundlagsenligt tillförsäkrad. I det föregående har jag sökt utreda det, efter min tanke, haltande uti att, på samma gång man medgifver full frihet för begagnandet af lots eller icke, förmena såväl fartygsbefälhafvare som den person, han vill anlita som vägledare, att träffa aftal gällande för ett enda särskildt farvatten, när det opåtaladt kan ske för alla farvatten, för år eller månad.

Detta haltande synes mig växa till oformlighet, när det vidare finnes föreskrifvet att, om än fartygsbefälhafvaren är aldrig så kunnig att föra sitt fartyg genom lotsleden, men för sin fortkomst begagnar bogserångbåt, så skall dennes befälhafvare betala halfva lotspenningar för det fartyg han bogserar. Det är tydligt att denna föreskrift är en stöt, som endast träffar segelfarten; den märkliga motsägelsen framträder nemligen att en ångfartygsbefälhafvare passerar lotsled afgiftsfritt, men segelfartygsbefälhafvaren som, i saknad af ångkraft i eget fartyg, begagnar bogserångbåt, har att indirekt betala halfva lotspenningarne. Funnes det emellertid något tänkbart skäl att ålägga särskildt segelfarten att betala halfva lotspenningar, under form af en allmänneligen till dubbla beloppet ökad bogseringsavgift, hvarföre skulle icke då dessa halfva lotspenningar utkrävas af segelfartyget sjelft, som man afser att träffa? Hvarföre och med hvad rätt ålägger man bogserångbåtens befälhafvare att inom viss kort tid redovisa en afgift, hvars rätta belopp det är honom i de flesta fall omöjligt att kontrollera? Han eger ingen befogenhet att undersöka, huruvida det bogserade fartygets dräktighet är öfver 100 tons, han kan icke utröna huru djupt det ligger, han kan oftast icke under bogsering i yttre skärgård komma ombord å detsamma, han kan ännu mindre exakt bestämma den distans som bogsering egt rum. För minsta fel uti den ena eller andra uppgiften skall denne bogserfartygets befälhafvare vara underkastad böter från 50 till 500 kronor.

Hela den ifrågavarande förordningen vimlar af rundligt tilltagna bötesbestämmelser för fartygsbefälhafvaren i hans förhållande till kronolotsen, i en mängd fall som äro särdeles sväfvande angifna. När till allt detta kommer att Förordningens 60 §:s sista mom. lyder: »*Saknas tillgång till böternas guldande, skola de förvandlas efter allmän lag*», så tvekar jag ej att uttala den åsigt att, om den regerande statsmakten är grundlagsenligt berättigad att genom en förordning ålägga enskilda medborgare, som icke äro i statens tjänst, att lönlöst förätta någon statens syssla, att vid straff af höga böter, som i saknad af tillgång förvandlas efter allmän lag, ansvara för rättigheten af uppgifter, för dem nästan omöjliga att erhålla, då är tryggheten till person och egendom i vårt land sannerligen ganska ringa.

På grund af hvad jag haft äran anföra får jag föreslå,

att Riksdagen uti underdänig skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte anhålla, det Kongl. Maj:t täckes, med ändring af § 1 samt upphäfvande af § 29 och sista mom. af § 60 uti nämnda Förordningen af 15 Februari detta år angående lotsverket, ej mindre befria befälhafvare på bogserångbåt från skyldigheten att redovisa och utgifva halfva lotspenningar för det fartyg han bogserar i lotsled, än äfven nådigast tillse, huruvida icke de i nämnda förord-

ning påbudna bötesbelopp kunna högst väsentligt nedsättas samt huruvida icke bestämmelsen om deras förvandling »efter allmän lag», ifall den anses nödig, är af egenskap att böra underkastas Riksdagens pröfning.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 22 Mars 1881.

G. F. Cawallin.
